

УДК 535.8

Кутовий І.А.¹, Корольков Р.Ю.², Коротун А.В.^{3,4}

¹ студ. гр. БКз-311 НУ «Запорізька політехніка»

² доц. НУ «Запорізька політехніка»

³ проф. НУ «Запорізька політехніка»

⁴ с.н.с. Інституту металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України

ЗАГАСАННЯ ЕЛЕКТРОМАГНІТНИХ ХВИЛЬ У МЕТАМАТЕРІАЛАХ

Штучні електромагнітні матеріали (метаматеріали) середовища з одночасно від'ємними діелектричною та магнітною проникностями викликають неабиякий інтерес в дослідницькому середовищі. Це пов'язано з можливостями використання вказаних матеріалів для створення гіперлінз та маскуючих покриттів у різних частотних діапазонах, субхвильовій нанолітографії тощо.

Структурними елементами метаматеріалів є тонкі металеві провідники (ENG-матеріали), подвійні розрізані металеві кільця (MNG-матеріали) або сукупність провідників і кілець (DNG-матеріали).

Оскільки структурні елементи метаматеріалів металеві, то в ближньому інфрачервоному оптичному діапазонах спектра суттєвими є втрати енергії, а тому дуже складно одержати штучні матеріали з ідеальними оптичними властивостями.

Проте відомо, що параметри загасання суттєво залежать від геометричних параметрів структурних елементів штучних середовищ, а тому дослідження розмірних залежностей параметрів електричного і магнітного загасання є актуальною задачею.

Частотні залежності діелектричної проникності ENG-матеріалу і магнітної проникності MNG-матеріалу визначаються співвідношеннями

$$\tilde{\epsilon}(\omega) = \tilde{\epsilon}^\infty - \frac{\omega_{pe}^2}{\omega(\omega + i\zeta_e)}; \quad (1)$$

$$\mu(\omega) = 1 - \frac{F\omega^2}{\omega^2 - \omega_{0m}^2 + i\omega\zeta_m}, \quad (2)$$

де частота електронної плазми та параметр загасання

$$\omega_{pe} = \sqrt{\frac{2\pi c}{\tilde{\epsilon}_m R^2 \ln \frac{R}{r_0}}}; \quad \zeta_e = \frac{2\omega_{pe}^2 \tilde{\epsilon}_0}{\pi \sigma} \left(\frac{R}{r_0} \right)^2, \quad (3)$$

а резонансна частота кільцевого резонатора та параметр магнітного загасання

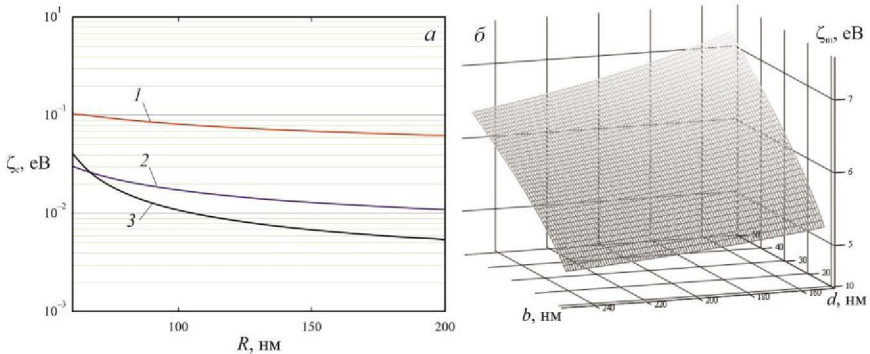
$$\omega_{0m} = \sqrt{\frac{3lc^2}{\pi r^3 \ln \frac{2b}{d}}}; \quad \zeta_m = \frac{2lR_l}{r\mu_0}. \quad (4)$$

У формулах (1) – (4): $\tilde{\epsilon}_0$ і μ_0 – електрична і магнітна сталі; $\tilde{\epsilon}^\infty$ – внесок кристалічної ґратки в діелектричну проникність металу тонких провідників; $\tilde{\epsilon}_m$ – діелектрична проникність оточуючого середовища; c – швидкість світла; r_0 – радіус провідника; R – відстань між осями провідників; σ – питома електропровідність матеріалу провідника; l – відстань між площинами, в яких розташовано подвійні кільця; d – товщина кільця; b –

радіальний розмір кілець та відстань між ними; r – радіус внутрішнього кільця; R_l – погонний опір матеріалу кільця, $F = \pi(r/l)^2$.

Результати розрахунків параметрів загасання для ENG- і MNG-матеріалів із золотими провідниками і подвійними кільцями в тефлоні ($\tilde{n}_m = 2,3$) наведені на рис. 1.

Встановлено, що параметр загасання для ENG-матеріалів зменшується зі збільшенням відстані між провідниками, а за однакової відстані цей параметр менший у випадку провідників із більшим радіусом. В свою чергу, для MNG-матеріалів параметр загасання зменшується зі збільшенням радіального розміру кілець і зменшенні їх товщини.

a – ENG-матеріал ($1 - r_0 = 10$ нм; $2 - r_0 = 30$ нм; $3 - r_0 = 50$ нм);

b – MNG-матеріал ($l = 100$ нм; $r = 50$ нм).

Рисунок 1 – Розмірні залежності параметра загасання в метаматеріалах різного типу